

**Aprobat
prin Hotărîrea Colegiului
Agenției Relații Funciare și Cadastru
din 31 martie 2016
(Proces-verbal nr. 1)**

R A P O R T D E E V A L U A R E
A PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ
PENTRU ANII 2012-2014
AL AGENȚIEI RELAȚII FUNCiare ȘI CADASTRU
A REPUBLICII MOLDOVA

Chișinău 2016

CUPRINS :

- **LISTA DE ABREVIERI (PAG....)**
- **SUMAR EXECUTIV (PAG. ....)**
- I. SCOPUL ȘI DOMENIUL EVALUĂRII (PAG. ....)**
- II. DESCRIEREA PDS (PAG.....)**
- III. DESCRIEREA ÎNTREBĂRILOR DE EVALUARE UTILIZATE, A VALORILOR DE REFERINȚĂ ȘI A OBIECTIVELOR CE URMEAZĂ A FI ATINSE (PAG.....)**
- IV. PROGRESELE ȘI DEFICIENȚELE ARFC ÎNREGISTRATE ȘI RĂSPUNSUL LA ÎNTREBĂRILE DE EVALUARE (PAG.....)**
- V. FORMULAREA CONSTATĂRILOR ȘI RECOMANDĂRILOR**

.....

LISTA DE ABREVIERI

PDS - Programul de Dezvoltare Strategică al Agenției Relații Funciare și Cadastru
CBTM - Cadrul Bugetar pe Termen Mediu
ARFC- Agenției Relații funciare și Cadastru
RE - Raport de evaluare
RM - Republica Moldova
UE - Uniunea Europeană
APL, APC - Autoritățile Administrației Publice Locale, Centrale
DRFPS – Direcția relații funciare și protecția solurilor;
DCBI – Direcția cadastrul bunurilor imobile;
SEBI – Serviciul evaluarea bunurilor imobile;
DGCG – Direcția geodezie, cartografie și geoinformatică;
SJ – Secția juridică
SE-F – Secția economico-financiară
SRU – Serviciul resurse umane
SAMEP – Serviciul analiză, monitorizare și evaluare a politicilor
SICM-M – Serviciul informare și comunicare cu mass-media
ISSGTR – Inspectoratul de Stat Pentru Supravegherea Geodezică, Tehnică și Regim.
FNDG – Fondul Național de Date GeoSpațiale;
Î.S. „INGEOCAD” – Î.S. „Institutul de Geodezie, Prospekțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD”;
Î.S. „IPOT” – Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”;
Î.S. PSÎF – Î.S. „Protecția Solurilor și Îmbunătățiri Funciare”;
GL - Grup de lucru

SUMAR EXECUTIV

Acest document reprezintă evaluarea finală a Programul de Dezvoltare Strategică al Agenției Relații Funciare și Cadastru pentru anii 2012-2014 (PDS) aprobat prin Ordin intern în anul 2012, modificat și completat

În calitate de îndrumar metodologic în procesul de evaluare a fost utilizat Ghidul pentru evaluarea intermediară și ex-post a politicilor publice.

PDS este documentul de bază al ARFC și principalul document de planificare managerială și strategică, implementarea căruia a început în 2012 și s-a finalizat în anul 2014.

Evaluării finale i se atribuie Programul integral, pentru perioada de acțiune a anilor 2012-2014. Dimensiunile de bază supuse evaluării se referă la relevanța acțiunilor întreprinse la nivel guvernamental în vederea realizării obiectivelor strategice prevăzute în documentele de politici, ce țin de domeniu și la nivel instituțional în vederea consolidării capacităților ARFC în exercitarea funcțiilor și atribuțiilor de bază.

ARFC ca urmare a consultării documentelor de politici de bază, în parte ce țin de competența instituțională, precum și având în vedere recomandările și opiniile partenerilor și organismelor interesate, și-a asumat angajamentul, pentru perioada 2012-2014, a următoarelor priorități de activitate:

- dezvoltarea cadrului legislativ și normativ în domeniile reglementate;
- mediatizarea activității Agenției;
- promovarea și integrarea în procesele reformei economice a domeniilor sale de activitate;
- creșterea gradului de transparență în activitatea Agenției;
- sporirea nivelului de calitate pentru serviciile publice acordate;
- dezvoltarea serviciilor publice electronice, participarea la platforma națională e - Guvernare.

În urma evaluării s-a constatat că, 69% obiective au fost realizate integral; 26% obiective realizate parțial; 6% obiective sunt nerealizate (condiționate de realizarea altor obiective)

Rezultatele obținute în urma implementării PDS sunt în concordanță cu obiectivele stabilite și vizează mai multe domenii de bază: domeniul relațiilor funciare și organizării teritoriului, valorificării și ameliorării terenurilor degradate, cadastrului bunurilor imobile și cadastrului funciar și evaluării bunurilor imobile, geodeziei, topografiei, fotogrammetriei, gravimetriei, cartografiei, geoinformaticii, prospecțiunilor tehnice.

Beneficiile ca urmare a implementării PDS țin de consolidarea capacităților instituționale ale ARFC, în particular, și ale altor autorități administrative și instituțiilor publice subordonate ARFC, precum și a întreprinderilor de stat în care ARFC exercită împuternicirile de fondator.

În primele două Capitoare ale acestui document se prezintă scopul și domeniul evaluării, descrierea Programului supus evaluării.

În Capitolul trei se descriu întrebările de evaluare, datele de evaluare utilizate, valorile de referință și obiectivele PDS. Procesul evaluării este încheiat cu formularea constatărilor și recomandărilor privind identificarea obiectivelor în noul PDS al ARFC

I. SCOPUL ȘI DOMENIUL EVALUĂRII

Scopul evaluării finale ține de evaluarea nivelului de realizare a obiectivelor stabilite în PDS, identificarea rezultatelor și impactului determinate de implementarea obiectivelor.

Evaluării finale i se atribuie Programul integral, pentru perioada de acțiune a anilor 2012 - 2014.

În procesul evaluării sunt implicați responsabilii principali de implementarea PDS ARFC și autorități administrative și instituții publice subordonate ARFC, precum și a întreprinderi de stat în care ARFC exercită împuternicirile de fondator revenindu-le rolul de bază.

II. DESCRIEREA PDS

Cadrul de politici publice

Obiectivele prevăzute în PDS au fost preluate din programele guvernamentale, și se prezintă astfel:

- Programul de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” 2011 - 2014 ;*
- Cadrul de Bugetar pe Termen Mediu;*
- Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020”;*
- Programul de conservare și sporire a fertilității solurilor 2012-2020;*
- Programul de măsuri privind implementarea noului sistem de evaluare a bunurilor imobile în scopul impozitării;*
- Programul de Stat de creare a cadastrului bunurilor imobile.*

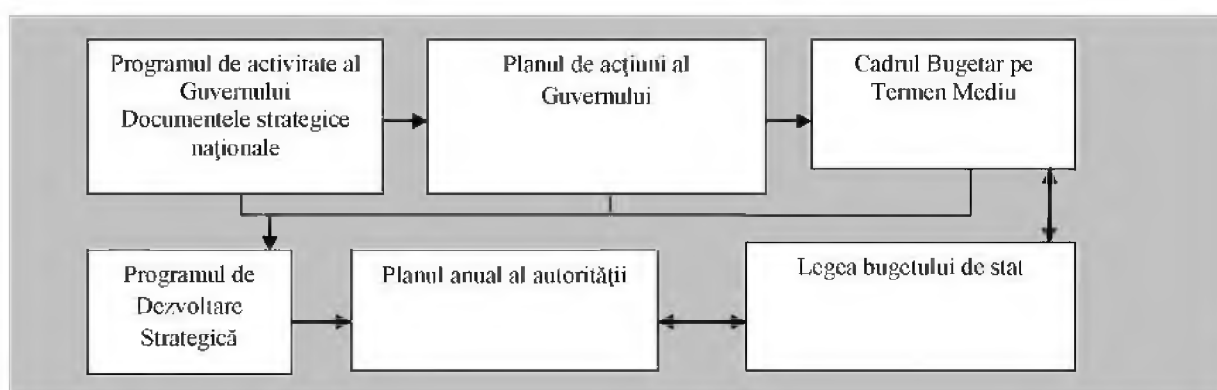
Totodată, PDS inserează și alte angajamente și obligațiuni ale ARFC, care constituie parte componentă a misiunii autorității sau sunt stipulate în diferite tratate/acte/documente internaționale (inclusiv cele ce derivă din documentele UE), dar care, nu se regăsesc în documentele de politici publice naționale/sectoriale/intersectoriale.

În relația cu CBTM, PDS este coordonat la nivelul Strategiei sectoriale de cheltuieli. Programele se regăsesc în PDS al ARFC (în cazul în care autoritatea participă la realizarea lui), fiind indicat rolul autorității la realizarea acestora.

Totodată, PDS reflectă doar responsabilitatea Agenției și instrumentele pe care le utilizează aparatul central al ARFC în realizarea obiectivului.

Luând totul în considerare, legătura dintre PDS și alte documente de politici publice este asigurată.

Ca reper de orientare în procesul de planificare strategică a constituit medelul schematic de reprezentare grafică oferit de Metodologia de elaborare a programelor de dezvoltare strategică ale autorităților administrației publice centrale de mai jos.

În calitate de priorități de politici publice figurează:

- 1) Dezvoltarea cadrului legislativ și normativ în domeniile reglementate
- 2) Executarea lucrărilor de restabilire a terenurilor degradate

- 3) Executarea continuă a lucrărilor cadastrale în mod masiv, înregistrarea primară masivă a bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor
- 4) Continuarea implementării noului sistem de evaluare în scopul impozitării precum și dezvoltarea unui sistem automatizat de evaluare eficient, unic pe întreg teritoriul Republicii Moldova
- 5) Demarcarea frontierei de stat între Republica Moldova și Ucraina
- 6) Implementarea tehnologiilor noi în domeniile de activitate și îmbunătățirea serviciilor publice acordate, eficientizarea activității și facilitarea participării la platforma națională e-Guvernare

Perioada de acțiune a PDS

Perioada de implementare a PDS a început în anul 2012 și s-a sfârșit în anul 2014. Procentual, nivelul de realizare a PDS se prezintă în felul următor: 69% obiective au fost realizate integral; 25% obiective realizate parțial; 0,36% obiective sunt nerealizate.

BUGETUL PDS

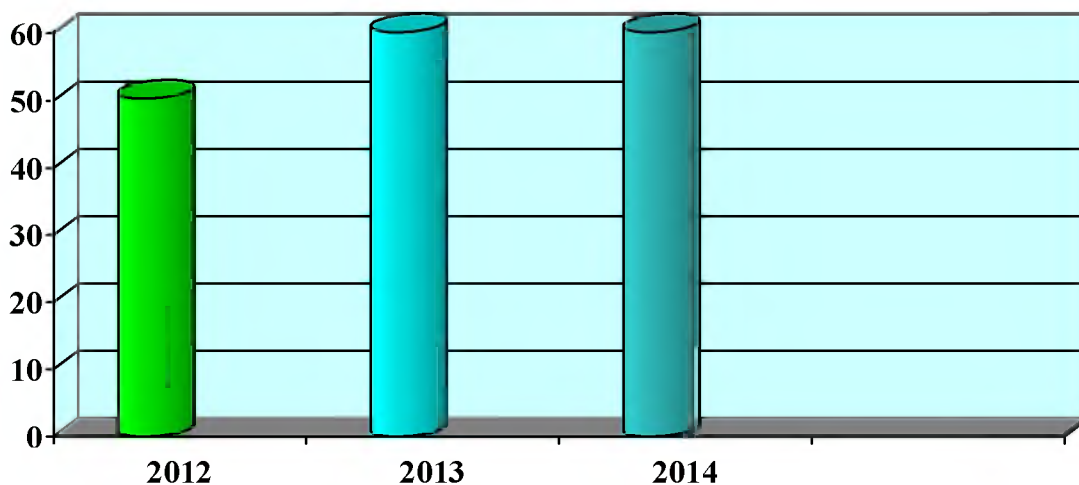
Finanțarea activității ARFC se realizează din bugetul de stat, conform Legii bugetului anual. Începând cu anul 2012 până în anul 2014, mijloacele alocate în bugetul de stat destinate asigurării activității ARFC au cunoscut o evoluție ascendentă (Vezi Graficul).

În perioada 2012-2014, alocațiile bugetare pentru activitatea Agenției au fost diferite. Astfel, dacă în anul 2012 această sumă a constituit 50,3 mln. Lei, atunci în anul 2013-2014 de la bugetul de stat s-au alocat anual circa 70 mln. lei pe an.

Informația detaliată privind mărimea alocațiilor bugetare și raportul tipurilor generale de cheltuieli se prezintă, după cum urmează :

Anul	Bugetul total, mln. lei	% - salarii	% - cheltuieli de menținere și operaționale	% - transferuri către alte organizații
2012	50,3	6,7	1,0	92,3
2013	70,7	5,1	1,1	93,8
2014	72,6	5,2	2,5	92,3

Raportul alocațiilor bugetare în perioada 2012-2014

Activitățile preconizate de PDS

PDS prevede activități divizate pe domenii, care se referă la
Asigurarea realizării eficiente a politicii statului în domeniul administrării fondului funciar și reglementării relațiilor funciare, cadastrului și evaluării bunurilor imobile, geodeziei, cartografiei și geoinformaticii

Crearea cadastrului bunurilor imobile în Republica Moldova

Determinarea valorii de piață a tuturor bunurilor imobile în scopul impozitării

Asigurarea necesităților de Stat în producție și informație topo-geodezică și cartografică. Stabilirea frontierei de stat între Republica Moldova și Ucraina

Dezvoltarea platformei naționale de e-Guvernare, a sistemului electronic național și implementarea serviciilor electronice

Aranjamentele instituționale în implementarea PDS

Rolul de lider în implementarea PDS îi revine ARFC, și altor autorități administrative și instituțiilor publice subordonate ARFC, precum și a întreprinderilor de stat în care ARFC exercită împuternicirile de fondator. Programele din Strategia Sectorială de cheltuieli se regăsesc în PDS al autorității, fiind indicat rolul autorității la realizarea acestora.

Planul anual de acțiuni al ARFC în calitate de instrument indirect de monitorizare și evaluare a PDS - ului, prevede planificate acțiuni concrete spre realizare pentru fiecare an de implementare a Programului. Aceste acțiuni reies din obiectivele stabilite în PDS. Această etapă, respectă prevederile pct.32 a Metodologiei de elaborare a programelor de dezvoltare strategică ale autorităților publice centrale.

În procesul de implementare a PDS, rolul de partener în implementarea obiectivelor revenindu-le și altor autorități, precum: AAPC, întreprinderile private, Î.S. „Cadastru”, Î.S. IPOT, Ministerul Finanțelor, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Autoritățile publice locale, întreprinderile private, Î.S. „INGEOCAD”, Î.S. PSÎF

III. DESCRIEREA ÎNTREBĂRILOR DE EVALUARE UTILIZATE, A VALORILOR DE REFERINȚĂ ȘI A OBIECTIVELOR CE URMEAZĂ A FI ATINSE

Colectarea datelor cantitative și calitative

Prezentul Raport de evaluare finală a PDS a fost elaborat ca rezultat al informației oferite de mai multe surse interne: Rapoartele de activitate trimestriale privind implementarea Planului de acțiuni al ARFC; Rapoartele de activitate anuale privind implementarea Planului de acțiuni al ARFC; Rapoartele semestriale de activitate ale subdiviziunilor ARFC.

Ca orientare metodologică, au fost utilizate datele cantitative și calitative de colectare a informației cuprinse în prezentul Raport de evaluare a PDS.

Atât datele cantitative cât și cele calitative au conferit Raportului de evaluare a PDS pondere volumului activităților realizate de ARFC, cele prevăzute de documentele de politici, aprobate la nivel de Guvern și Parlament și cele planificate adițional de autoritate.

Evaluarea situației inițiale și determinarea valorilor de referință

Ținem să specificăm că, până la inițierea elaborării PDS în anul 2011, anual, în cadrul ARFC s-a elaborat Planul de acțiuni în scopul implementării documentelor de politici. Planul de acțiuni al ARFC fiind structurat pe obiective generale care reprezintă nemijlocit implementarea documentelor de politici.

La fel, în scopul implementării documentelor de politici, după aprobarea Planului anual de acțiuni al ARFC, autoritățile administrative și instituțiile publice subordonate ARFC, precum și întreprinderile de stat în care ARFC exercită împuternicirile de fondator elaborează Planuri anuale de acțiuni proprii.

Valorile de referință, se prezintă sub forma unor indicatori specifici de produs sau de rezultat, dintre care enumerăm: numărul de proiecte elaborate, Standarde aplicate în practică, Sistemului geoinformațional „e-Cadastru” elaborat, Nr. documentelor monitorizate, Nr. rapoartelor elaborate, Nr. cotelor de teren consolidate, Nr. bunurilor imobile înregistrate, lucrări tehnice executate, Ha de terenuri agricole cercetate, Nr. de

consultări/instruiri acordate, Nr. dosarelor pregătite și recepționate, Nr. de bunuri imobile evaluate/reevaluate., precum și alți indicatori în scopul asigurării clarității și comprehensiunii informației.

întrebarea de evaluare: care este calitatea PDS elaborat

PDS a fost elaborat în corespundere cu cerințele stabilite de Metodologia de elaborare a programelor de dezvoltare strategică ale autorităților administrației publice centrale (HG nr.176 din 22 martie 2011). Întru executarea calitativă și în termen a HG nr.176 din 22 martie 2011 și în vederea asigurării suportului metodologic necesar, Cancelaria de Stat a organizat instruirii ale grupurilor de planificare din cadrul AAPC.

PDS elaborat a fost remis spre examinare subdiviziunilor structurale/autorităților administrative din subordinea ARFC, precum și a fost definitivat conform propunerilor recepționate. Proiectul final fiind remis Cancelariei de Stat spre avizare.

După avizarea cu Cancelaria de Stat, PDS a fost aprobat prin Ordin intern al ARFC și fost făcut public prin plasarea acestuia pe pagina web oficială a autorității. La fel și modificările respective au fost coordonate cu Cancelaria de Stat.

Fiecare obiectiv din PDS este descris detaliat, enumerând indicatorii de performanță, persoana responsabilă de realizare (subdiviziunea internă), perioada de realizare și instrumentele/metodele care se vor utiliza pentru realizarea obiectivului respectiv. Activitățile planificate, descrise în Planul de acțiuni al PDS, sunt relevante pentru realizarea obiectivelor stabilite.

întrebarea de evaluare: au fost atinse obiectivele prevăzute în PDS

NIVELUL DE REALIZARE A OBIECTIVELOR PDS				
Total OBIECTIVE	Realizate	Realizate parțial	Nerealizate	suspendat
279	192	71	15	1
100%	69%	26%	5%	0,4%

IV. PROGRESSELE ȘI DEFICIENȚELE AGENȚIEI RELAȚII FUNCiare ȘI CADASTRU ÎNREGISTRATE CONFORM CELOR ȘASE SUBPROGRAME:

Problemele de bază pe care programul *Geodezie, cartografie și cadastru* urma să le soluționeze au fost următoarele:

- accelerarea procesului de împrumut a cetățenilor cu pământ;

- înregistrarea primară masivă a bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor;
- crearea unui sistem eficient de evaluare a bunurilor imobile în baza tehnologiilor informaționale moderne;
- completarea cadastrului bunurilor imobile cu date privind caracteristicile fizice și economice ale bunurilor imobile (grădini din extravilanul localităților, case individuale de locuit din localitățile rurale, precum și obiectele cu destinație specială) și valoarea lor;
- executarea lucrărilor de delimitare a terenurilor proprietate publică;
- finalizarea lucrărilor de demarcare a frontierei de stat între Republica Moldova și Ucraina;
- crearea și dezvoltarea rețelei naționale geodezice, de nivelment și gravimetrice necesare pentru integrarea în sistemul geodezic european.

Programul nominalizat s-a realizat din contul mijloacelor bugetului de stat, precum și parțial din contul proiectelor de asistență externă.

Obiectivele stabilite în vederea soluționării problemelor au avut drept finalitate soluționarea acestora.

În perioada de raportare, eforturile ARFC au fost direcționate spre realizarea programului / subprogramelor, conform Clasificației aprobate prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 32 din 30.03. 2011, după cum urmează:

Program: Geodezie, cartografie și cadastru

Subprogram: Elaborarea politicii și managementul în domeniul geodeziei, cartografiei și cadastrului

Scop: *Administrarea eficientă a modului de implementare programelor în domeniul administrării fondului funciar și reglementării relațiilor funciare, cadastrului și evaluării bunurilor imobile, geodeziei, cartografiei și geoinformaticii*

Denumirea obiectivului	Indicatorii de performanță	Realizări				
		3	4	5	6	
1. Dezvoltarea cadrului legislativ și normativ existent în domeniile de activitate ale Agenției.	Proiecte de acte legislative și normative elaborate. Proiecte aprobate.	2012- 2013- 7 acte legislative și normative DGCG, 5 b.i+10 cbi+7 drfunciri+2 psif 2014-				
2. Eficientizarea activității Agenției prin stabilirea standardelor minime de calitate pentru serviciile publice acordate.	Standarde de calitate introduse. Numărul serviciilor publice pentru care au fost stabilite standarde.					
3. Implementarea standardelor internaționale, din seria ISO 19100, în domeniul creării, stocării și gestionării datelor spațiale.	Standardele naționale în domeniul creării, stocării și gestionării datelor geospațiale conform standardelor ISO 19103; 19109. au fost procurate de la Oficiul de standardizare și s-a tradus descrierea generală a standardelor ISO 19100.					
4. Elaborarea standardelor naționale de evaluare a patrimoniului, inclusiv și a bunurilor imobile care sunt prioritare pentru dezvoltarea economiei RM	Lucrările privind elaborarea standardelor naționale de evaluare a patrimoniului nu se efectuează din motivul lipsei strategiei unice în domeniu. Totodată, este actuală elaborarea standardelor naționale de evaluare a bunurilor imobile în scopul depunerii lor în ipotecă/gaj, evaluării bunurilor imobile cu destinație agricolă, etc. În acest context, în scopul identificării surselor suplimentare pentru elaborarea standardelor nominalizate, s-a prezentat Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene o solicitare de twinning și asistență tehnică pentru implementarea Proiectului „Elaborarea standardelor naționale de evaluare a patrimoniului”, spre finanțare din Programul Cadru de suport al acordurilor dintre Republica Moldova și UE.					
5. Crearea și implementarea SIA „Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară”	Cadrul normativ elaborat și aprobat. Sistem informațional funcțional Anul 2013 A fost inițiată procedura de selectare a consultanților străini pentru elaborarea caietului de sarcini privind proiectarea Sistemului Informațional Automatizat „Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară”. Este instituit Grupul de lucru pentru elaborarea proiectului respectiv, cu participarea APC și ONG. Este pregătit proiectul legii și urmează a fi discutat în cadrul grupului de lucru.					

Program: Geodezie, cartografie și cadastru

Subprogram: Dezvoltarea relațiilor funciare și a cadastrului

Scop: Crearea cadastrului bunurilor imobile în Republica Moldova și sporirea productivității terenurilor agricole

Denumirea obiectivului	Realizări
1. Crearea și menținerea sistemului informațional automatizat “Registrul de stat al unităților administrativ-teritoriale și al străzilor din localitățile de pe teritoriul Moldovei”	În perioada de referință acțiunile de bază au fost orientate spre perfectarea, dezvoltarea și implementarea cadrului normativ în domeniu, continuarea procesului de atribuire în proprietate a pământului și îmbunătățirea registrului bunurilor imobile, administrarea bazei centrale de date a bunurilor imobile, precum și ținerea la zi a Sistemului Informațional Automatizat „Registrul de stat al unităților administrativ-teritoriale și al străzilor din localitățile de pe teritoriul Moldovei”. O altă activitate relevantă, atât pentru economia națională, cât și pentru fiecare cetățean al Republicii Moldova o constituie lucrările cadastrale ce țin de identificarea și înregistrarea bunurilor imobile. De menționat, că lucrările cadastrale efectuate în mod masiv scutește fiecare proprietar de bunuri imobile de achitarea acestor lucrări din contul propriu. În anul 2012 lucrările cadastrale în mod masiv sunt îndeplinite în 49 localități. S-au elaborat planurile cadastrale și eliberat titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru 63 829 mii bunuri imobile. Au fost prezentate actele de recepție a lucrărilor cadastrale în sumă de 4 760,00 mii lei. <i>2013</i> Au fost desfășurate trei ședințe ale Comisiei de certificare a inginerilor cadastrali. Ca rezultat fiind certificați 24 specialiști S-a elaborat caietul de sarcini pentru Registrul bunurilor imobile care a fost modernizat. în scopul asigurării accesului activ la RBI. Pe parcursul anului 2013 Oficiile cadastrale teritoriale au procesat 4 908 comenzi plasate prin internet, înregistrând o creștere de aproximativ 67% față de anul 2012, când au fost procesate 2 940 cereri on-line. Prin intermediul serviciului on-line în anul 2013 au fost eliberate 6 223 documente, extrase din registrul bunurilor imobile, certificate privind valoarea bunului imobil, certificate privind înscrierile în registrul bunurilor imobile, iar în anul 2012 – 3 249 documente. S-au înregistrat 39 083 bunuri imobile (terenuri) și 8 065 case de locuit cu accesorii. S-au efectuat 3 598 de modificări în registrul bunurilor imobile. A fost valorificată suma de 2 840 168 lei. Au fost corectate 1 427 erori și efectuate 1 709 modificări în registrul bunurilor imobile. S-au valorificat 130 367 lei. S-au identificat și eliminat 1 246 neconformități. Au fost efectuate 1 246 modificări în Registrul bunurilor imobile pentru care s-au valorificat 146 094 lei. Au fost înregistrate 77 970 bunuri imobile pentru care s-au valorificat 3 118 800 lei. Ca rezultat al delimitării terenurilor proprietate publică au fost înregistrate 238 bunuri imobile (terenuri). S-au întocmit 34 352 planuri de încăperi izolate și înregistrat 112 404 obiecte informaționale. Suma valorificată a constituit – 968 415 lei. Au fost stabilite pe teren 27 segmente de hotar, cu valorificarea sumei de 25 515 lei. <i>2014</i> Pe parcursul anului 2014 au fost executate lucrări cadastrale masive în raioanele Nisporeni, Briceni, Glodeni, Soroca, Calarași, Criuleni, Ungheni și UTA Găgăuzia, pentru 19.5 mii bunuri imobile pentru care au fost valorificate 2,1 mln lei, în mijlociu constituind câte 107 lei pentru un bun imobil. De către Oficiile cadastrale teritoriale au fost efectuate înregistrări în număr de 417 645, dintre care tranzacții imobiliare (vânzare-cumpărare, moșteniri, donații, schimb) - 298 656, tranzacțiile de vânzare-cumpărare - 111 985 și înregistrări a ipotecii - 27 773. Au fost desfășurate 6 ședințe ale Comisiei, ca rezultat: din cele 64 cereri prezentate pentru prima oară au fost eliberate 12 certificate, iar din cele 27 cereri solicitate pentru prelungirea certificatelor sau prelungit 20 certificate. În vederea eliberării documentelor din cadastrul bunurilor imobile în format digital prin acces on-line, pe parcursul anului 2014 oficiile cadastrale teritoriale au procesat 6 506 comenzi plasate prin internet, înregistrând o creștere de aproximativ 33% față de anul 2013, când au fost procesate 4 908 cerei on-line. Prin intermediul serviciului on-line au fost eliberate 7 911 documente, extrase din registrul bunurilor imobile, certificate privind valoarea bunului imobil, certificate privind înscrierile în registrul bunurilor imobile, iar în anul 2013 – 6 223 documente. Nu s-au executat lucrările cadastrale de către SRL „Geoinfosistem”(restanțe - 2 196 bunuri imobile com. Cruglic, r.Anenii Noi).

2. Consolidarea și reparcelarea terenurilor agricole în 18 localități ale republicii.	2012 Drept indicator important în domeniul de activitate al Agenției considerăm lucrările de identificare, inventariere cantitativă și calitativă, elaborarea planurilor cadastrale ale terenurilor destinate agriculturii, proprietate publică a Statului, executate în perioada raportată pe o suprafață de 18 558 ha, pentru care s-au valorificat 309 942 lei.
3. Delimitarea terenurilor proprietate publică a statului și UAT	De asemenea una din activitățile ce necesită a fi remarcate o reprezintă delimitarea terenurilor proprietate publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale, lucrări ce au fost realizate în perioada de referință în 16 primării, pentru executarea cărora s-au valorificat 1 493 591 lei. În scopul asigurării durabilității mediului au fost executate lucrări de îmbunătățiri funciare și valorificare a calității solurilor în volum de 12 728 000 lei, după cum urmează: lucrări de desecare a terenurilor agricole pentru o suprafață de 230 ha; curățirea canalelor ale albiilor râurilor – 6,2 km, iar 5,4 km ale albiilor râurilor mici; s-au prelungit lucrările la 11 iazuri; lucrări de defrișare pentru 310 ha; protejarea a 1 350 ha de terenuri contra inundațiilor și eroziunii – 350 ha. 2013 Proiectul de hotărâre Programului de delimitare a terenurilor proprietate publică a statului și a terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale pentru anii 2013-2018, inclusiv a terenurilor care aparțin domeniului public sau celui privat, în vederea executării Legii nr. 91 din 05.04.2007 a fost elaborat și înaintat Guvernului spre examinare și aprobare, în modul stabilit, prin scrisoarea nr. 36/01-05/1143 din 5 iulie 2013. Ca rezultat acesta a fost restituit Agenției la 04.09.2013 pentru conlucrare cu Ministerul Finanțelor, fiindcă în cadrul contrasemnării acesta a solicitat Guvernului contramandarea proiectului respectiv până la elaborarea și aprobarea Cadrului bugetar pe termen mediu 2014-2016. Ulterior prin scrisoarea de referință nr. 36/01-05/1932 din 05.11.2013 Agenția s-a adresat către Guvernul Republicii Moldova în scopul alocării surselor financiare necesare executării volumelor de lucrări cadastrale. Prin indicația Guvernului nr. 1460-889 din 15.11.2013 demersul dat a fost îndreptat Ministerului Economiei pentru examinare. La momentul actual se examinează suplimentar Programul respectiv cu revizuirea termenilor de îndeplinire a lucrărilor Au fost elaborate și prezentate spre examinare și avizare ministerelor și altor părți interesate 76 proiecte de hotărâri ale Guvernului „<i>Cu privire la transmiterea, modificarea destinației și schimbul unor terenuri</i>”, dintre care s-au aprobat doar 15 proiecte. Pentru pierderile cauzate de excluderea terenurilor din circuitul agricol în bugetul de stat au fost achitate 6 861 903 lei. 2014 Referitor la proiectele de hotărâri ale Guvernului „<i>Cu privire la transmiterea, modificarea destinației și schimbul unor terenuri</i>”, în perioada prenotată, au fost elaborate și prezentate spre examinare și avizare ministerelor și altor părți interesate 50 proiecte de hotărâri ale Guvernului, dintre care s-au aprobat 11 proiecte. În perioada anului 2014, în conformitate cu prevederile art.14 alin (2) și (3) din Legea nr.1308-XIII din 25 iulie 1997 cu privire la prețul normativ și modul de vânzare - cumpărare a pământului, au fost achitate în bugetul de stat suma totală de 10 299 822,00 lei (inclusiv suma a 3 proiecte, care se află la Guvern), destinate compensării pierderilor cauzate de excluderea terenurilor din circuitul agricol. Pentru consolidarea terenurilor agricole - 3 376 cote de teren - s-a valorificat 1 133 831 lei, cu înregistrarea a 2 363 cotelor de teren echivalente, fiind valorificată suma de 129 300 lei. Întru delimitarea terenurilor proprietate publică a statului și a unităților administrativ - teritoriale și înregistrarea lor, sau executat lucrări în valoare de 3 886 580 lei, inclusiv cu 7 711 bunuri imobile (terenuri) delimitate și formate, 1249 planuri cadastrale elaborate, a 63 decizii adoptate, a 386 de titluri eliberate și a 66 bunuri imobile actualizate și a 1 108 bunuri imobile (terenuri) înregistrate.
4. Executarea lucrărilor cadastrale în mod masiv	2013 În perioada raportată s-a desfășurat o licitație. Au fost încheiate 24 contracte și contractate 43 521 bunuri imobile Au fost consultate 65 primării. Materiale definitive pentru a petrece licitații publice au fost prezentate de 39 primării, cu un număr total 65 mii de bunuri imobile. S-au executat lucrări în sumă de 5 022 952 lei. Au fost recepționate și achitate 55 511 bunuri imobile din 83 362 bunuri planificate spre recepție conform graficului. S-au executat 67% din lucrările preconizate.

	Permanent a fost efectuată monitorizarea executării lucrărilor cadastrale masive conform graficului.

Program: Geodezie, cartografie și cadastru

Subprogram: Sistemul de evaluare și reevaluare a bunurilor imobile

Scop: *Determinarea valorii de piață a tuturor bunurilor imobile în scopul impozitării*

Denumirea obiectivului	Realizări
5. Crearea cadrului normativ și informațional pentru reevaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării și elaborarea mecanismului de implementare a reevaluării bunurilor imobile.	<i>Anul 2012</i> Un pas important în domeniul cadastrului, a fost adoptarea de către Parlamentul Republicii Moldova a <i>Legii privind monitoringul bunurilor imobile</i>, care s-a elaborat întru executarea art. 21 al <i>Legii cadastrului bunurilor imobile</i>. Legea nominalizată va permite ținerea la zi a informației despre bunurile imobile și proprietarii acestora, precum și schimbările intervenite la bunurile imobile, întru asigurarea unei informații veridice despre valoarea bunurilor imobile în scopul impozitării. În vederea asigurării implementării noului sistem de evaluare a bunurilor imobile s-au întreprins un șir de acțiuni, după cum urmează: Au fost evaluate 26 599 bunuri imobile cu destinație locativă, case de locuit, din localitățile rurale ale mun. Chișinău și Bălți, pentru care s-au valorificat 440 081 lei, precum și colectate datele despre 88 030 bunuri imobile, case de locuit din localitățile rurale cu excepția localităților din mun. Chișinău și Bălți, cu valorificarea a 7 875 538 lei. Sunt evaluate 93 bunuri imobile, terenuri agricole cu construcții și valorificate 10 219 lei. Pentru reevaluarea specială a 21 336 bunuri imobile, bunuri nou formate, au fost valorificate 1 485 372 lei.
6. Evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării	Este elaborat proiectul Conceptului tehnic al Sistemului Informațional Automatizat „Baza de Date a tranzacțiilor”, care s-a examinat în cadrul ședințelor Consiliului tehnico-economic de stat pe lângă Agenție. <i>Anul 2013</i> S-a efectuat, Analiza tranzacțiilor și ofertelor cu bunuri imobile. cu plasarea ulterioară a raportului privind analiza pieței imobiliare pe pagina web oficială. Au fost colectate, verificate și incluse în baza de date 106 211 bunuri imobile – case individuale de locuit din localitățile rurale (cu excepția celor amplasate în mun. Chișinău și mun. Bălți). S-au valorificat 8 967 192 lei. S-au executat lucrări de reevaluare specială a 41 969 bunuri imobile în sumă totală de 2 551 025 lei pentru următoarele categorii de bunuri imobile: -521 loturi pomicole cu/fără căsuțe sezoniere, 11 167 lei. -1 497 garaje pentru transport individual, 33 777 lei. -27 308 apartamente, case individuale de locuit cu teren aferent, 924 110 lei. -8 239 bunuri imobile cu destinație comercială și industrială, 1 206 066 lei. -1 550 terenuri agricole cu construcții, 131 820 lei. 2 854 case individuale de locuit din localitățile rurale ale mun. Chișinău și mun. Bălți, 244 085 lei. Evaluarea proprietății publice a statutului și a unităților administrativ-teritoriale nu s-a realizat, din cauza nefinalizării procesului de delimitare și înregistrare a terenurilor proprietate publică a statutului și a unităților administrativ-teritoriale. Evaluarea proprietății publice poate fi efectuată de către Oficiile cadastrale teritoriale la inițiativa beneficiarilor numai după finalizarea etapei nominalizate. Au fost desfășurate 5 examene de atestare a evaluatorilor bunurilor imobile, cu certificarea a 16 specialiști-evaluatori din cei 30 pretendenți. Baza de date a fost actualizată. Toate certificatele eliberate sunt ținute în registru, conform Regulamentului cu privire la atestarea evaluatorilor. Au fost analizate și expertizate 54 rapoarte de evaluare, parvenite spre verificare. <i>2014</i> În perioada de referință acțiunile de bază au fost orientate spre perfectarea și implementarea cadrului normativ. Au fost elaborate, avizate și prezentate

Guvernului spre aprobare proiectul Regulamentului cu privire la reevaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării, precum și proiectul de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 1303 din 24.11. 2004 despre aprobarea Regulamentului cu privire la evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării. Ambele proiecte au fost avizate negativ de Ministerul Finanțelor. În scopul înlăturării divergențelor a fost organizată ședința comună a specialiștilor din ARFC și de la Ministerul Finanțelor (procesul-verbal nr. 3 din 09.06.2014). Ambele proiecte au fost restituite de Guvern pentru examinarea suplimentară în contextul avizelor Ministerului de Finanțe. Principii reciproc acceptabile cu identificarea compromiselor asupra acestora nu au fost stabilite pe parcursul discuțiilor cu specialiștii ministerului. În ultimul aviz la proiectele menționate mai sus Ministerul Finanțelor a solicitat amânarea examinării proiectelor pînă la definitivarea și aprobarea cadrului bugetar pe termen mediu 2015 - 2017 (aviz din 09.07.2014). Despre situația creată Agenția a raportat Guvernului.

Nu au fost executate lucrările de evaluare a bunurilor imobile în scopul impozitării din cauza lipsei de finanțare a acestora din partea bugetului de stat.

Datele despre evaluarea bunurilor imobile noi construite în scopul impozitării (după categoriile de bunuri imobile) sunt: 243 - loturi pomicole cu/fără căsuțe sezoniere; 950 - garaje pentru transport individual; 16404 - bunuri imobile locative din localitățile urbane; 3555 - bunuri imobile comerciale și industriale (gradul de complexitate I și II); 1369 - bunuri imobile comerciale și industriale (gradul de complexitate III); 941 - terenuri agricole cu construcții; 1018 - bunuri imobile locative din localitățile rurale din mun.Chisinau și Bălți.

Conform Hotărârii Curții de Conturi nr.23 din 16 mai 2014 s-a elaborat procedura de verificare a calității rapoartelor de evaluare a bunurilor imobile confiscate de la persoanele fizice care au suferit în urma represiunilor politice. Au fost verificate 22 de rapoarte de evaluare a acestor bunuri imobile, efectuate de evaluatorii oficiilor cadastrale teritoriale.

În scopul efectuării atestării de stat a evaluatorilor bunurilor imobile au fost organizate 6 examene de atestare a evaluatorilor, la care au participat 78 de solicitanți ai certificatului de calificare. Au obținut certificatele de calificare 34 evaluatori ai bunurilor imobile. De asemenea Comisia de atestare a evaluatorilor bunurilor imobile examinează rapoartele de evaluare în vederea corespunderii lor actelor juridice și normative în domeniu. Pe parcursul perioadei raportate a fost efectuată expertiza la 12 rapoarte de evaluare.

Întru executarea Hotărârii Parlamentului nr.152 din 21.06.2013 cu privire la raportul Comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut de Banca de Economii S.A. și a situației din domeniul financiar - bancar al Republicii Moldova, în scopul elaborării mecanismului de supraveghere a întreprinderilor de evaluare a bunurilor în scopul depunerii lor în gaj a fost creat grupul de lucru interdepartamental, care a elaborat proiectul completărilor și modificărilor la unele acte legislative.

Program: Geodezie, cartografie și cadastru

Subprogram: Geodezie, cartografie și geoinformatică

Scop: Asigurarea necesităților de Stat în producție și informație topo-geodezică și cartografică. Stabilirea frontierei de stat între Republica Moldova și Ucraina

Denumirea obiectivului	Realizări
1. „Crearea, menținerea și modernizarea Rețelelor Geodezice Naționale: i) Rețeaua Geodezică Națională de ordinul I și II; ii) Rețeaua Națională de Nivelment de ordinul I și II; iii) Rețeaua Gravimetrică Națională de ordinul III; iv) Rețeaua Națională de Poziționare Satelitară MOLDPOS și integrarea în Sistemul European de Poziționare EUPOS.	<i>Anul 2012</i> Activitatea de bază în domeniul dat a fost orientată asupra perfectării cadrului normativ, coordonarea și administrarea activităților ce țin de crearea și menținerea rețelelor geodezice naționale. În afară de aceasta, în colaborare cu organizațiile internaționale au fost elaborate și sunt în stadiu de implementare proiectele: ➤ Sistemul Național de Poziționare „MOLDPOS”, lucrările respective au fost sprijinite financiar de Guvernul Regatului Norvegiei. A fost semnată Anexa la Acordul de cooperare cu privire la schimbul de date GNSS (GNSS – Global Navigation Satellite Sistem) între Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPPI) a României și Agenția Relații Funciare și Cadastru. ➤ Sistemul Informațional Geografic de Referință „Harta digitală de bază a Republicii Moldova” la scara 1:50 000, în colaborare cu Agenția Internațională pentru Cooperare a Japoniei JICA, pentru care la 1 noiembrie 2012 a avut loc atelierul final de prezentare a proiectului. În cadrul proiectului respectiv, pe parcursul anului 2012, specialiștii din Republica Moldova au efectuat o vizită de studiu în Japonia. ➤ „Hărți liniare de dezvoltare pentru Moldova” la scara 1:5 000, cu suportul Agenției Naționale de Cadastru a Norvegiei, care a fost realizat cu succes pentru 20% din teritoriul Republicii Moldova. <i>Anul 2013</i> S-a administrat sistemul, s-au transmis datele utilizatorilor, au fost conectate stațiile ZAKPOS, ROMPOS, System Solution și EUPOS. S-a asigurat deservirea tehnică, mentenanța preventivă a stațiilor și actualizarea soft-ului. S-a executat controlul funcționării stației, verificarea observațiilor GNSS și distribuirea măsurătorilor la centrele regionale de procesare a datelor BKG și OLG și la centrul de analiză a datelor SUT, precum și integrarea măsurărilor GNSS în cadrul proiectului EUREF-IP. Au fost executate lucrări de cercetare și restabilire a 38 puncte și s-au cercetat 12 puncte de ordinul I. S-au executat lucrări de prelucrare a materialelor de nivelment, pregătirea și instalarea reperajelor fundamentale, de sol și murale și determinarea coordonatelor punctelor pentru supravegherea rețelei naționale de nivelment (Poligonul II și III). <i>Anul 2014</i> În această perioadă au fost elaborate și prezentate spre aprobare 2 acte legislative și normative: i) Modificarea și completarea Legii nr.778-XV din 27 decembrie 2001 „Cu privire la geodezie și cartografie” și a Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător în scopul dezvoltării și monitorizării activităților aferente domeniului geodeziei, cartografiei și geoinformaticii (adoptată la 14.07.2014 prin Legea nr. 127). ii) Elaborarea proiectului HG cu privire la atestarea specialiștilor în domeniul geodeziei, cartografiei și geoinformaticii, care a fost prezentat spre examinare și avizare la Ministerul Justiției. În această perioadă au fost coordonate și administrate lucrările îndeplinite din contul bugetului de stat de către Î.S. Institutul INGEOCAD în sumă de 21,428 mln.lei, inclusiv 19,8 mln.lei pentru demarcarea frontierei de stat și 1,628 mln.lei lucrări topografo - geodezice și cartografice. Limita anului 2014 a fost îndeplinită 100%. În scopul realizării prevederilor Legii nr.778 din 27.12.2001 „Cu privire la geodezie și cartografie au fost îndeplinite lucrări topogeodezice și cartografice ce țin de crearea și menținerea Rețelei Geodezice de Nivelment, Sistemului Național de Poziționare MOLDPOS, actualizarea hărților digitale și dezvoltarea colaborării internaționale. Toate obiectivele pentru 2014 au fost îndeplinite integral 100%.

2. Crearea Infrastructurii Naționale de Date Spațiale și integrarea în infrastructura europeană de date spațiale	În scopul creării Infrastructurii Naționale de Date Spațiale și integrarea Republicii Moldova în Comunitatea Europeană prin dezvoltarea sectorului public de date spațiale pe parcursul perioadei de referință au avut loc următoarele acțiuni În luna octombrie în colaborare cu Comisia Europeană prin mecanismul TAIEX., a fost organizată Conferința anuală cu genericul „Crearea Infrastructurii de Date Geografice Spațiale a Republicii Moldova și integrarea în spațiul european”. Au fost actualizate bazele de date spațiale: - <i>Harta digitală</i> „EuroRegionalMap” (stratul tematic BND, TRANS HYDRO), cu executarea controlului topologic, editarea metadatelor și crearea raportului respectiv; - <i>Harta digitală</i> „EuroGlobalMap (stratul tematic TRANS), cu editarea metadatelor și crearea raportului; - <i>Harta digitală</i> „EuroBoundaryMap”, cu integrarea în baza de date geografică a modificărilor în organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, includerea datelor relevante privind populația, corectarea datelor, completarea metadatelor și crearea raportului respectiv. S-a desfășurat atelierul de lucru cu genericul “Infrastructura de Date Spațiale pentru Dezvoltarea Economiei”, organizat în colaborare Oficiul TAIEX al Comisiei Europene. De către Î.S. INGEOCAD au fost actualizate hărțile digitale „EuroGlobal Map”, „EuroRegional Map”, „EuroBoundary Map”, proiecte din cadrul Asociației Europene a Agențiilor Naționale de Cartografie și Cadastru EuroGeographics.
3. Demarcarea frontierei de stat	Executarea lucrărilor incluse în Planul de demarcare a frontierei de stat moldo-ucrainene, precum și reglementarea problemelor ce țin de recunoașterea reciprocă a drepturilor și raporturilor de proprietate, de asemenea se consideră drept realizări importante pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale și multilaterale. <i>În Anul 2012</i> S-au desfășurat ședințele: a) Comisiei mixte moldo - ucrainene de demarcare; b) Grupului mixt de lucru pentru pregătirea documentelor finale de demarcare; c) Consultările trilaterale, la București, ale delegațiilor de experți cu privire la elaborarea unui document trilateral referitor la stabilirea și marcarea punctelor de joncțiune (triplex confinium) ale frontierelor de stat dintre România, Republica Moldova și Ucraina. Pe sectorul Centru – 451 km; sectorul Nord – 300 km; sectorul Sud - 480km, în perioada de referință au fost îndeplinite lucrări de demarcare a frontierei de stat în sumă de 7 000 000 lei, <i>În Anul 2013</i> Au fost îndeplinite lucrări de demarcare a frontierei de stat moldo-ucrainene (sectorul Centru – 451km), de creare a Hărții de demarcare a hotarului dintre Republica Moldova și Ucraina (sectorul Nord –300km și sectorul Sud–480km), inclusiv lucrări hidrografice în valoarea de 13 800 000 lei. Conform Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.497-III din 08 februarie 2002 „Privind desemnarea membrilor Comisie mixte de demarcare a frontierei de stat între Republica Moldova și Ucraina”, s-au desfășurat 4 ședințe ale Comisiei și 7 ședințe ale Grupului de lucru privind definitivarea documentelor de demarcare a frontierei de stat, unde s-a lucrat asupra pregătirii pentru aprobare a materialelor respective. <i>În Anul 2014</i> Conform Decretului președintelui Republicii Moldova nr. 497-III din 08 februarie 2002 „Privind desemnarea membrilor Comisiei mixte de demarcare a frontierei de stat dintre Republica Moldova și Ucraina” și în scopul îndeplinirii prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 567 din 15.05.03 „Privind organizarea și asigurarea tehnico - materială a lucrărilor de demarcare a frontierei de stat între Republica Moldova și Ucraina” pe perioada de 3 ani, activitățile de bază au fost participarea la 4 ședințe ale Comisiei mixte de demarcare a frontierei de stat între Republica Moldova și Ucraina și 9 ședințe ale Grupului de lucru privind definitivarea documentelor de demarcare a frontierei de stat, unde s-a lucrat asupra pregătirii pentru aprobare a materialelor respective. Au fost valorificate lucrări pe sectoarele de Nord, Sud și Centru, după cum urmează: a) Demarcarea frontierei de stat între RM și Ucraina (sectorul Centru - 451km): - Instalarea stâlpilor de hotar intermediari - 78 (stâlpi); - Lucrări de finisare a stâlpilor de hotar intermediari - 78 (stâlpi); - Recunoașterea și alegerea locului instalării stâlpilor de hotar - 61 (semne de hotar); - Instalarea stâlpilor temporari - 33 (puncte);

	- Împrejmuirea cu șanț a sfilpilor temporari care fixează linia de hotar - 33 (puncte); - Determinarea coordonatelor punctelor prin metoda stațiilor autonome satelitare cu 3 receptori - 993 (puncte); - Prelucrarea materialelor prin determinarea prin satelit - 1000 (coordonate). b) Demarcarea frontierei de stat între RM și Ucraina (sectorul Nord - 300 km și sectorul Sud - 480km): - Rezolvarea întrebărilor pe sectoarele necoordonate - 4 (sectoare); - Determinarea coordonatelor cu stația GPS 3 receptoare - 1 (punct); - Prelucrarea materialelor prin stații satelitare - 1 (punct); - Elaborarea protocoalelor a semnelor de frontiera - 575 (protocoale) c) Lucrări hidrografice pentru demarcarea hotarului dintre RM și Ucraina (sectorul Sud): - Prelucrarea rezultatelor în urma măsurării adâncimii - 4153 (puncte); - Sa elaborat planul 1:5000, înălțimea apei 2 m - 27 (plan); d) Crearea Hărții de demarcare a hotarului dintre RM și Ucraina (sectorul Nord - 300 km si sectorul Sud – 480 km): - Pregătirea către finaliza creării hărții - 50,670 (planuri); - Denumiri geografice - 130 (om-zi); - Transformarea planurilor în brulioane .- 60 (brulioane); e) Crearea hărții de demarcare a frontierei de stat (sectorul Centru): - Ridicarea stereo topografic la scara 1:5 000 - 379,3264 (km²);
4. Efectuarea controlului calitativ al agenților economici care execută lucrări topo-geodezice, cu îmbunătățirea suportului tehnic și informațional.	În perioada de referință, Agenția prin intermediul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Geodezică, Tehnică și Regim a efectuat controlul de stat privind respectarea legislației în domeniul geodeziei, cartografiei și geoinformaticii, asigurând evidența și supravegherea lucrărilor topografice, geodezice, a ridicărilor topografice, executate de către persoanele fizice și juridice care dispun de licență în domeniul dat, supravegherea demarcării corecte a frontierei de stat a Republicii Moldova, supravegherea metrologică a mijloacelor geodezice de măsurat. În baza legii 131 din 08.06.2012 „Privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător” au fost efectuate 36 controale planificate a agenților economici în modul stabilit, cu întocmirea actelor de control respective.
5. Automatizarea procesului de înregistrare a lucrărilor în domeniul geodeziei cartografiei și geoinformaticii.	A fost aprobată „Metodologia de planificare a controlului de stat asupra activității de întreprinzător din domeniul geodeziei, cartografiei și geoinformaticii în baza analizei criteriilor de risc” prin HG nr. 367 din 27.05.2014 . Deasemenea, a fost aprobat „Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Geodezică, Tehnică și Regim, structurii și efectivului - limită ale acestuia” prin HG nr. 729 din 08.09.2014. S-a elaborat proiectul „Instrucțiunii privind supravegherea geodezică de stat în Republica Moldova”.
6. Implementarea Web-servicii pentru autoritățile publice centrale, locale, societatea civilă și sectorul privat pe www.geoportal.md.	De către Fondul Național de Date Spațiale în această perioadă au fost eliberate materiale topografo-geodezice și cartografice la solicitarea beneficiarilor. Ca rezultat, pe parcursul anului 2014, au fost semnate 4 acorduri de colaborare cu: 1. Ministerul Mediului al Republicii Moldova (Anexa C), 2. Ministerul Culturii. 3. Agenția Turismului. 4. Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al MAI (Anexa B). Totodată se dezvoltă accesul on-line la baza de date existentă prin web servicii și module www.geoportal.md, care este în permanentă dezvoltare. În perioada de referință s-a asigurat tuturor utilizatorilor accesul la baza de date a materialelor cartografice și geodezice existente, după cum urmează: - Harta la scara 1:50 000 în format Adob Illustrator. - Harta digitală a Republicii Moldova cu gradul de detaliere la scara 1:200 000 care include: împărțirea administrativă, rețeaua hidrografică, rețeaua de drumuri, localități, relieful și vegetația. - Materialele orthophoto.

	- Hărți și planșe topografice la diferite scări. - Hărți tematice. - Coordonate ale punctelor geodezice de pe teritoriul Republicii Moldova. - Legislația și acte normative în domeniu. S-a colaborat cu autoritățile publice centrale conform Acordului semnat cu privire la colaborare în domenii, inclusiv cu echipa PPRD - East pentru dezvoltarea Atlasului Electronic Regional al Riscurilor. S-au distribuit materiale pentru practica de producere și pentru elaborarea Proiectului de licență pentru studenții Universității Tehnice. Se implementează Web - servicii pentru studenții Universității Agrare de Stat din Moldova la îndeplinirea lucrărilor practice. S-a lucrat cu utilizatorii http://geoportal.md/ care au acces la baza de date a materialelor cartografice și geodezice existente.
7. Colaborarea internațională cu Comunitatea Europeană și CSI prin dezvoltarea sectorului public de date spațiale	<i>Anul 2012</i> În scopul asigurării integrării Republicii Moldova în Comunitatea Europeană și CSI prin dezvoltarea sectorului public de date spațiale pe parcursul anului 2012 s-au desfășurat un șir de evenimente, după cum urmează: ▪ S-a prezentat cererea pentru Asistență Tehnică, aplicată prin propunerile de proiect „Dezvoltarea Strategiei Infrastructurii Naționale de Date Spațiale a Republicii Moldova” spre finanțare către Guvernul Japoniei pentru perioada 2013-2015. ▪ A fost semnat Memorandumul de înțelegere și cooperare între Comitetul de Stat de Cadastru Imobiliar pe lângă Guvernul Republicii Armenia și Agenția Relații Funciare și Cadastru a Republicii Moldova; ▪ În perioada 13-17 februarie 2012, în or. Helsinki, a avut loc vizita de studiu la Agenția de Cartografie și Cadastru a Finlandei, în cadrul Proiectului beneficiat din partea Comisiei Europene „Planificarea și Managementul geodeziei și cartografiei naționale”. ▪ În perioada 23 - 25 mai 2012 la Chișinău s-au desfășurat lucrările Sesiunii a XXXIII-a a Consiliului Interstatal în domeniul geodeziei, cartografiei, cadastrului și teledetecției asupra Pământului a Comunității Statelor Independente. Au participat conducătorii și reprezentanții Serviciilor de geodezie și cadastru a Republicii Azerbaidjan, Armenia, Belarusi, Kazahstan, Republica Moldova, Tadjikistan, Federația Rusă, Uzbekistan și Ucraina. ▪ În perioada 18 - 22 iunie anul 2012, în vederea implementării Proiectului beneficiat de către Comisia Europeană TWINNING „Dezvoltarea instituțională și legală a cartografiei și geodeziei în Republica Moldova”, grupul de lucru din cadrul Agenției a conlucrat cu doi experți ai Uniunii Europene. Obiectivele principale ale proiectului respectiv fiind aplicarea unui sistem unitar, integrat și costuri eficiente de cartografiere națională și dezvoltarea capacităților Agenției Relații Funciare și Cadastru. ▪ La 2-5 septembrie 2012, în or. Helsinki, Finlanda, s-a participat la Adunarea Generală a Asociației Agențiilor Naționale de Cartografie și Cadastru „EuroGeographics”. ▪ A fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 700 din 14.09.2012 Protocolul, semnat la Așgabat la 30 mai 2012, privind introducerea modificărilor în Acordul cu privire la colaborarea statelor-membre ale CSI în domeniul geodeziei, cartografiei, cadastrului și explorării la distanță cu sondă a Pământului din 9 octombrie 1992. ▪ Prin Hotărârea Guvernului nr. 845 din 09.11.2012 Republica Moldova, prin intermediul Agenției Relații Funciare și Cadastru, a aderat la Federația Internațională a Geodezilor, ca membru afiliat de profil în domeniul geodeziei, cartografiei, cadastrului, sistemelor informaționale geografice și administrării teritoriului. ▪ În perioada 26-28 noiembrie 2012, în Republica Azerbaidjan or. Baku s-a participat la Sesiunea XXXIV-a a Consiliului Interstatal în domeniul geodeziei, cartografiei, cadastrului și teledetecției asupra Pământului a țărilor membre CSI. <i>Anul 2013</i> În luna martie a efectuat o vizită de lucru reprezentantul companiei ASTEC, Dr. Klaus-Dieter Hanemann, din Germania, privind menținerea proiectului „Hărți liniare pentru dezvoltare”, proiect finanțat de Autoritatea Norvegiană pentru Cartografie.

În luna aprilie au fost în vizită de studiu reprezentanții Oficiului Principal de Cartografie din Polonia, vizită în cadrul proiectului TAIEX, cu scopul schimbului de experiență în domeniul geodeziei, cadastrului, sistemelor geoinformaționale, proiecte implementate, legislație și inițiative de cooperare între cele două țări. Ca rezultat al acestei vizite a fost semnat Memorandumul de Înțelegere între cele două țări.

În luna iunie s-au desfășurat un șir de evenimente, după cum urmează:

- trei reprezentanți din cadrul Agenției au fost în vizită la Oficiul Principal de Cartografie din Polonia. Au făcut cunoștință cu legislația poloneză în domeniu și modul de funcționare a sistemului.
- s-au aflat în vizită de lucru reprezentanții Agenției Internaționale de dezvoltare a Japoniei JICA, în vederea implementării proiectului referitor la Infrastructura Națională de Date Spațiale.
- s-a participat la Conferința INSPIRE, organizată de Comisia Europeană, desfășurată în perioada 23-27 iunie 2013, or. Florența, Italia, unde a fost prezentat Raportul respectiv.

În perioada 29 septembrie - 2 octombrie 2013 s-a participat la Adunarea Generală EuroGeographics, desfășurată la Varșovia, Polonia.

Prin rezoluția Adunării Generale 2012 desfășurată la Helsinki, Finlanda s-a adoptat decizia privind desfășurarea ediției 2014 la Chișinău, Republica Moldova. Au fost în vizite de studiu reprezentanții Băncii Mondiale.

Anul 2014.

Proiectului Twinning al Comisiei Europene „Organizarea, Raționalizarea și Computerizarea sistemului de cartografiere în Republica Moldova” 2014 - 2016 a fost evaluat, pe parcursul trimestrului II, la oficiul Comisiei Europene în Chișinău. Ca rezultat, în baza Contractului Twinning, consorțiul între Autoritățile de cartografie și cadastru din statele membre ale UE, Suedia și Croația, vor fi parteneri de proiect. Perioada de implementare a proiectului este de 24 luni.

În perioada anului 2014 reprezentanții Agenției au participat la:

- Atelierul de lucru cu genericul “Sprijin pentru implementarea Directivelor INSPIRE în țările cu extindere”, care a fost găzduit de către Institutul de Cercetări și Inovații a Comisiei Europene în or. Ispra, Italia.

- ședințele cu genericul „Sprijin Științific pentru dezvoltarea Strategiei Regiunii Dunării, în or. Viena Austria.

- ședința a IV a Experților UN GGIM privind Managementul Datelor Geospațiale”, care a avut loc în perioada 6 - 8 august, la New York, SUA.

- s-a participat la Sesiunea a XXXVI - a a Consiliului Interstatal în domeniul geodeziei, cartografiei, cadastrului și teledetecției asupra Pământului a țărilor membre CSI în Republica Cazahstan.

La 28 septembrie - 01 Octombrie 2014, Agenția a găzduit și a desfășurat Adunarea Generală a Asociației Europene a Autorităților Naționale de Cartografie și Cadastru EuroGeographics, precum și Prima Sesiune a Comitetului de experți pentru Managementul Informației Geospațiale UN - GGIM:Europe, la care au participat în jur de 150 delegați din 58 țări.

Program: Geodezie, cartografie și cadastru

Subprogram: Valorificarea terenurilor noi și sporirea fertilității solurilor

Scop: Valorificarea terenurilor noi și sporirea fertilității solurilor

Denumirea obiectivului	Indicatorii de performanță	Responsabili	Perioada de implementare	Instrumente	Notă privind finanțarea	Necesarul de capacități	
1	2	3	4	5	6		
1. Efectuarea lucrărilor antierozionale, de protecție și sporire a fertilității solurilor	<i>2013</i> Executarea lucrărilor conform Planului de acțiuni privind implementarea Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor aprobat pe anul 2013. În perioada de raportare au fost executate lucrări de îmbunătățiri funciare și valorificare a calității solurilor în sumă de 22 300 000 lei, inclusiv: - desecarea terenurilor supraumectate pe o suprafață de 470 ha; - defrișarea plantațiilor multianuale pe o suprafață de 460ha; - protejarea terenurilor contra inundațiilor – 1500 ha și eroziunii – 500 ha; - lucrări de proiectare –10 proiecte elaborate; - curățarea a 8,5 Km de canale și 6,7 Km albie ale râurilor mici; - lucrări de construire a 12 iazuri antierozionale cu oglinda apei de 70 ha. <i>Nu s-au executat lucrări de actualizare a hotarelor administrative din cauza procesului de judecată dintre Institutul de Cercetări pentru Culturile de Cîmp „Seleția” și Primăriile s. Corlăteni și s. Singureni, raionul Rîșcani.</i> S-au executat lucrări de cercetare pentru 35 551 ha de terenuri agricole, cu valorificarea a 1 065 609 lei. Identificarea și delimitarea terenurilor proprietate publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale. Lucrările respective s-au executat în sumă de 2 050 100 lei, cu elaborarea a 270 acte de constatare și stabilire a hotarelor și emiterea a 24 decizii ale consiliilor locale de atribuire a bunurilor. Au fost delimitate 5 502 bunuri imobile (terenuri), formate 2 620 bunuri imobile (terenuri) și înregistrate 238 bunuri imobile (terenuri). Înregistrarea terenurilor agricole proprietate publică a statului în registrul bunurilor imobile. - Au fost înregistrate, din sursele financiare ale beneficiarului, 27 bunurilor imobile (terenuri). Elaborarea softului de creare și menținere a bazei de date automatizate privind informația cantitativă și calitativă. - Soft-ul a fost elaborat. Actualizarea acestuia și aducerea în conformitate cu cerințele actuale urmează după promovarea Conceptului tehnic al SIA Cadastrul resurselor funciare. S-au executat lucrări de identificare, inventariere cantitativă și calitativă pentru 231,96 ha de terenuri agricole și de elaborare a 6 planuri cadastrale, în sumă de 36 425 lei. Au fost pregătite materialele și înregistrate 2 125 bunuri imobile, pentru care s-a valorificat suma de 76 995 lei. S-au consolidat 2 081 cote de teren, pentru care a fost valorificat 1 146 994 lei. <i>Anul 2012</i> Lucrările de cercetări pedologice s-au executat pentru 142 083 ha de terenuri agricole, cu valorificarea a 1 920 382 lei. În același timp în scopul asigurării protecției solurilor și pentru realizarea Planului de acțiuni privind implementarea Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor pe anii 2014 - 2016 prin Legea bugetului de stat pentru executarea lucrărilor au fost alocate mijloace financiare în sumă de 10 mil lei, ulterior mijloacele alocate au fost majorate pînă la 25,4 mil lei. În urma valorificării au fost efectuate următoarele lucrări: a) desecate și incluse în circuitul agricol 621 ha terenuri supraumede; b) lucrări de defrișare a plantațiilor multianuale pe suprafața de 323 ha, ce permite includerea lor în circuitul agricol, inclusiv în c. Ghindești - 19 ha și s. Băhrinești - 12 ha r. Florești, s. Berezlogi - 21 ha și Brăviceni - 55 ha, r. Orhei ș.a.; c) au fost prelungite lucrările la construcția a 8 iazuri antierozionale cu oglinda apei de cca 42 ha, care vor proteja mai multe localități de						

1	2	3	4	5	6
	inundații și permit irigarea a cca 520 ha terenuri agricole, inclusiv în c. Grinăuți, r. Rîșcani, s. Țaul - Dondușeni și Cupcui - Leova ș.a.; d) au fost curățate 5 km canale de desecare, 8,5 km albiile ale râurilor mici, care reduc nivelul apelor freatice și protejează cca 750 ha terenuri agricole contra eroziunii și cca 2000 ha contra inundațiilor. e) au fost elaborate două lucrări tehnico-științifice, inclusiv „Evaluarea monitoringului aluvisolurilor irigate postmlăștinoase argiloase din lunca Nistrului inferior” și „Evaluarea impactului tehnologiilor conservative de lucrare a solului mini-til și no-til”. Concluziile lucrărilor menționate vor fi folosite în procesul de elaborare a proiectelor de combatere a eroziunii solurilor. Este necesar de menționat, că sursele alocate nici pe departe nu soluționează problemele în acest domeniu. Aceasta se dovedește și prin faptul, că restul costului de deviz la obiectele incluse în Listă au ajuns la 536 mil lei sau peste 20 planuri anuale. În aceste condiții, Agenția a fost impusă a suspenda lucrările la mai mult de jumătate din obiectele incluse în Listă. Suspendarea lucrărilor aduce prejudicii enorme, deoarece starea obiectelor degradează, construcțiile hidrotehnice se distrug, canalele de desecare se înnămolesc, se intensifică alunecările de teren, iar restabilirea lor va necesita surse noi și cheltuieli suplimentare. Astfel lucrările de consolidare a râpelor sînt suspendate la obiectele din s. Chiștelnița și Nucăreni, r. Telenești, Pepeni - Sîngerei, de desecare în lunca râului Bîc r. Anenii Noi și Cogîlnic r. Basarabeasca. Sunt alocate mijloace minime la lucrările de consolidare a râpelor din satele Giurgiulești, r. Cahul și Lingura - Cantemir, de desecare în raioanele Hîncești, Cimișlia, Nisporeni ș.a. Actualmente, în Republică sunt scoase din circuitul agricol și necesită a fi defrișate peste 70 mii hectare de plantații multianuale casate în modul stabilit. Aceste terenuri ani la rînd stau pîrloagă, aducînd pagube semnificative atît proprietarilor, care nu dispun de tehnică specială și nici de mijloace financiare pentru defrișare, cît și statului. Mai mult ca atît, plantațiile casate și nedefrișate sînt o sursă de boli pentru alte terenuri, iar neutilizarea terenurilor agricole în circuitul agricol influențează negativ asupra siguranței alimentare a țării. Menționăm, că numai în anii 2013-2014, prin Hotărîrile respective ale Guvernului au fost casate peste 6600 plantații multianuale ce urmează a fi defrișate. În Republică sunt circa 60 mii hectare de terenuri supraumede cauzate de înnămolirea canalelor de desecare. Aceste terenuri au fost repartizate sub cote de teren echivalent, proprietarii cărora de asemenea nu sînt în stare a efectua lucrări de desecare.				

Program: e-Guvernarea în serviciul cetățenilor

Scop: Dezvoltarea platformei naționale de e-Guvernare, a sistemului electronic național și implementarea serviciilor electronice

1. Simplificarea procesului de acordare a serviciilor publice.	Analiza și elaborarea instrucțiunilor noi de simplificare a serviciilor publice acordate.	
2. Elaborarea SIA „Solurile Moldovei”.	Proiectul Concepției Sistemului informațional "Registrul solurilor Republicii Moldova" a fost elaborat și coordonat cu toate părțile interesate a fost examinat și aprobat în cadrul ședinței Guvernului din 20 octombrie 2014. S-a contrasemnat de către Academia de Științe a Republicii Moldova și la momentul actual se află la contrasemnare la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.	
3. Elaborarea și implementarea SI Geografic de Referință „e-Harta Digitală de Bază a Republicii Moldova”	Sistem informațional geografic elaborat	S-a recepționat Harta Digitală de Bază pentru SIGN la scara 1: 50 000, grant în formă de suport tehnic beneficiat din partea Agenției Internaționale de Cooperare a Japoniei.

V.FORMULAREA CONSTATĂRILOR ȘI RECOMANDĂRILOR

Din numărul total de acțiuni planificate– 69 % din acțiuni au fost realizate și 26% din acțiuni au fost *realizate parțial*, iar 6 % din acțiuni *nu au fost realizate*, preponderent din lipsa acoperirii cu surse financiare suficiente, cum ar fi spre exemplu:

- Elaborarea Sistemului informațional automatizat „Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară”.
- Lucrări de delimitare a terenurilor proprietate publică a statului și a terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale (conform Legii nr.91/2007 modificate).
  - Îndeplinirea lucrărilor cadastrale în mod masiv.
  - Lucrări de evaluare și reevaluare a bunurilor imobile.
  - Crearea Sistemului informațional automatizat „Solurile Moldovei” (conform Hotărârii Guvernului nr.626/2011).
  - Lucrări de creare a Rețelei Gravimetrice Naționale de ordinul III.
  - Lucrări de supraveghere a Rețelei Naționale de Nivelment de ordinul I, II.
  - Dezvoltarea Sistemului Informațional Geografic de referință „e-Harta digitală generală a Republicii Moldova”.
  - Elaborarea standardelor naționale de evaluare a patrimoniului, inclusiv a bunurilor imobile.
  - Elaborarea mecanismului de implementare a reevaluării bunurilor imobile (crearea bazei de date centralizate privind tranzacțiile, elaborarea metodelor de analiză a datelor).

Întru eficientizarea activității, asigurarea realizării obiectivelor Agenției Relații Funciare și Cadastru pe anii 2016 – 2018 și obținerea performanțelor, reieșind din funcțiile și atribuțiile instituției, sunt necesare un șir de capacități, atât la nivel organizațional, cât și individual, cu întreprinderea unor măsuri adecvate de dezvoltare a acestora, după cum urmează:

- la nivel organizațional:

- Asistență tehnică și consultativă în domeniul administrat (sisteme informaționale geografice, cadastru, organizarea și administrarea teritoriului, protecția solurilor, geodezie, cartografie și geoinformatică).
- Asistența experților străini privind elaborarea standardelor în domeniile administrate;
- Asistență financiară suplimentară la efectuarea lucrărilor cadastrale, de evaluare a bunurilor imobile, de creare și întreținere a rețelelor geodezice de stat, cartografierea teritoriului național, de îmbunătățiri funciare și protecției solurilor, organizarea și administrarea teritoriului.

- la nivel individual:

- Instruirea angajaților cu funcții de răspundere în domeniul managementului și politicilor publice.
- Instruirea șefilor subdiviziunilor în domeniul managementului proiectelor finanțate din alte surse decât cele bugetare (ex. scrierea proiectelor investiționale).
- Organizarea cursurilor de studiere a limbii engleze.
- Instruirea angajaților cu atribuții de elaborare a politicilor în domeniul elaborării actelor legislative și normative.
- Asigurarea angajaților implicați în proiecte de dezvoltare a sistemelor informaționale cu bunele practici în domeniu de către experți străini.

CONCLUZII

Totodată, în corespundere cu prevederile *Legii nr. 339 din 23.12.2013 cu privire la bugetul de stat pe anul 2014, și a Cadrului Bugetar pe Termen Mediu pentru anii 2015-2017*, obiectivele sus-menționate se vor regăsi deja în cele 6 subprograme identificate și aprobate în noul CBTM, după cum urmează:

- Dezvoltarea relațiilor funciare și a cadastrului (lucrările reformei funciare);
- Valorificarea terenurilor noi și sporirea fertilității solurilor (lucrări antierozionale și de restabilire a fertilității solurilor);
- Evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării;
- Măsurile de geodezie, cartografie și cadastru;
- Demarcarea frontierei de stat între Republica Moldova și Ucraina;
- Elaborarea politicilor în domeniul geodeziei, cartografiei și cadastrului (întreținerea aparatului central)

La momentul actual, Agenția Relații Funciare și Cadastru depune eforturi considerabile în vederea identificării potențialilor parteneri/donatori externi, dispuși să susțină cursul în corespundere cu standardele internaționale.

Totodată, Agenția Relații Funciare și Cadastru mizează și pe suportul Guvernului Republicii Moldova în acest sens, deoarece doar prin eforturi comune se pot obține rezultate pe măsura așteptărilor cetățenilor statului nostru.

Printre principalele angajamente pentru viitorul apropiat rămân a fi:

- Promovarea Programului de delimitare a terenurilor proprietate publică a statului și a terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale pentru anii 2015 - 2018, inclusiv a terenurilor care aparțin domeniului public sau celui privat, în vederea executării Legii nr. 91 din 05.04.2007.

- Elaborarea Strategiei de dezvoltare a infrastructurii de date spațiale, având drept scop de a reduce duplicarea eforturilor diverselor instituții sau agenții în procesul de culegere și producere a datelor geospațiale, de a îmbunătăți calitatea informațiilor geospațiale, de a reduce semnificativ costurile în obținerea acestora pentru dezvoltarea economiei naționale.
- Executarea lucrărilor ce țin de demarcarea frontierei de stat între Republica Moldova și Ucraina.
- Elaborarea Sistemului informațional automatizat „Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară”.
  - Lucrări de delimitare a terenurilor proprietate publică a statului și a terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale (conform Legii nr.91/2007 modificate - este necesar 140 mln.lei).
  - Îndeplinirea lucrărilor cadastrale în mod masiv.
  - Lucrări de evaluare și reevaluare a bunurilor imobile.
  - Crearea Sistemului informațional automatizat „Solurile Moldovei” (conform Hotărârii Guvernului nr.626/2011).
  - Lucrări de creare a Rețelei Gravimetrice Naționale de ordinul III.
  - Lucrări de supraveghere a Rețelei Naționale de Nivelment de ordinul I, II.
  - Dezvoltarea Sistemului Informațional Geografic de referință „e-Harta digitală generală a Republicii Moldova”.
  - Elaborarea standardelor naționale de evaluare a patrimoniului, inclusiv a bunurilor imobile.
  - Elaborarea mecanismului de implementare a reevaluării bunurilor imobile (crearea bazei de date centralizate privind tranzacțiile, elaborarea metodelor de analiză a datelor).
  - Precum și îndeplinirea lucrărilor conform domeniilor de competență.

CONSTATĂRI

După circa 3 ani de implementare a PDS, care a reprezentat o perioadă intensă, cu multe activități pentru ARFC, căutarea de soluții viabile, decizii și măsuri impuse, se resimte o evoluție semnificativă pe interior și exterior.

Raportul de evaluare finală a PDS ne oferă o imagine de ansamblu a ceea ce a fost planificat, realizat, precum și măsurile ce urmează a fi întreprinse pentru implementarea integrală a obiectivelor restante.

Ținem să menționăm că:

- 1) Pentru asigurarea obiectivității evaluării PDS, factorii implicați în implementarea acestuia trebuie să prezinte o informație reală cu referire la nivelul de realizare a acțiunilor;

- 2) Totodată, planificarea obiectivelor e necesară să fie raportată atât la performanțele organizaționale și interinstituționale ce se doresc a fi atinse cât și la ansamblul de probleme identificate și expuse în PDS.
- 3) În PDS, s-a resimțit decalaj dintre obiectivele formulate și necesitățile de intervenție în soluționarea problemelor.

Toate aceste puncte identificate țin nemijlocit de consolidarea capacităților practice ale funcționarilor în procesul de raportare, planificare și monitorizare.

În context, specificăm că, în pofida acestor constatări, s-a reușit a se expune realizările obținute pe parcursul implementării PDS, precum și impacturile realizărilor asupra activității ARFC și a altor autorități care cad sub incidența PDS.

În procesul de implementare a PDS, au fost identificați inclusiv factorii esențiali care contribuie la îmbunătățirea potențialului și abilității de implementare cu succes a PDS:

- 1) Prioritizarea obiectivelor, încurajarea responsabilității interne și concentrarea pe realizarea acestora;
- 2) Identificarea anticipată a dificultăților și problemelor care pot apărea pe viitor și a acțiunilor complexe;
- 3) Monitorizarea progresului acțiunilor planificate și reexaminarea Planului A anual al ARFC pe parcursul perioadei de implementare.

RECOMANDĂRI

- 1) Elaborarea unui nou PDS astfel încât să reflecte întreg spectrul de intervenții pe care și le propune Agenția Relații Funciare și Cadastru.
- 2) Reevaluarea legăturii dintre PDS și alte documente de politici pentru o planificare corespunzătoare.
- 3) Implicarea partenerilor externi în mod consistent, la nivel strategic și organizațional.
  - 4) Alocarea resurselor financiare sporite implementării obiectivelor, ținând cont de importanța strategică pe care o reprezintă, la efectuarea lucrărilor cadastrale, de evaluare a bunurilor imobile, de creare și întreținere a rețelilor geodezice de stat, cartografierea teritoriului național, de îmbunătățiri funciare și protecției solurilor, organizarea și administrarea teritoriului.